

FORSVARETS FORUM

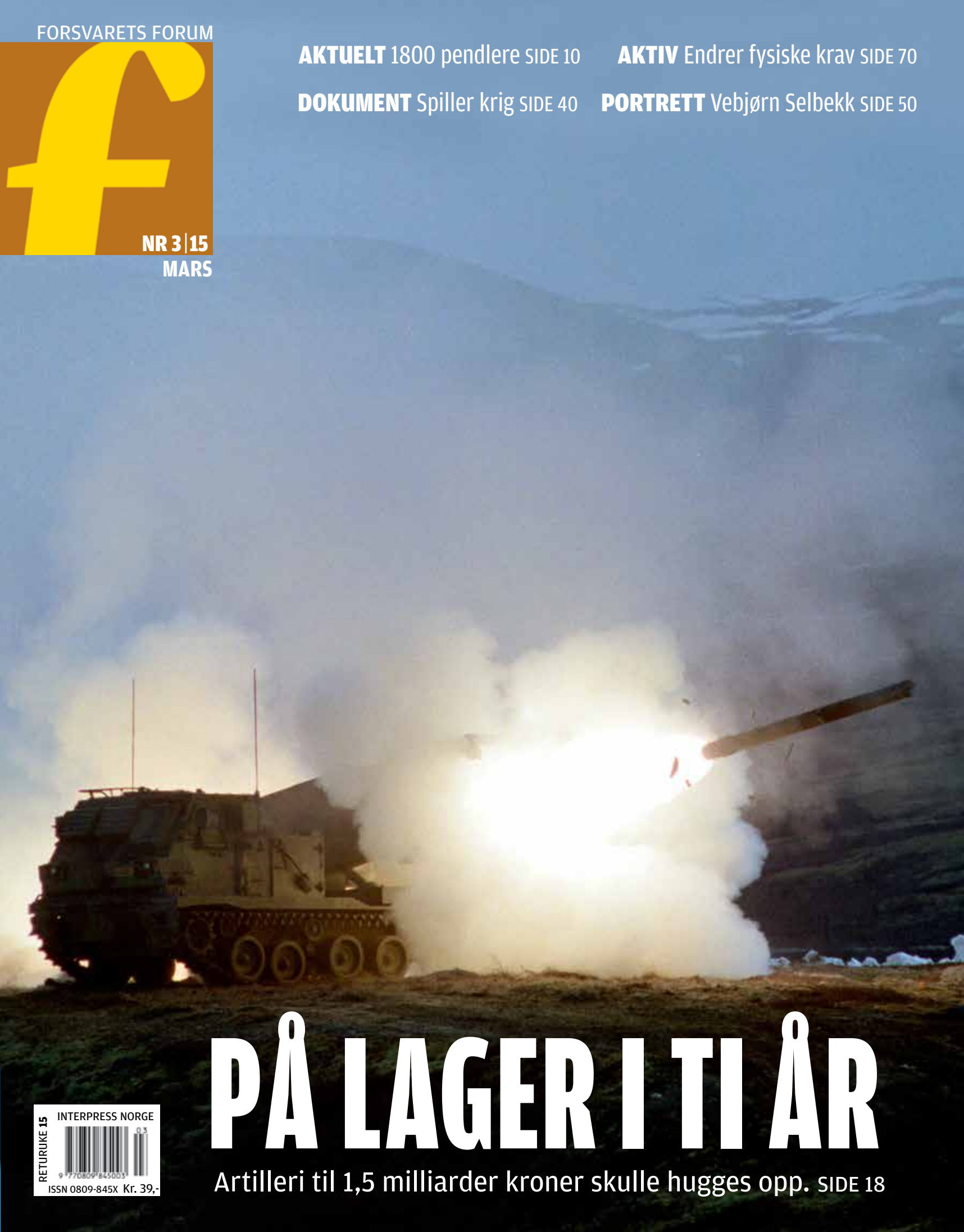
NR 3|15
MARS

AKTUELT 1800 pendlere SIDE 10

AKTIV Endrer fysiske krav SIDE 70

DOKUMENT Spiller krig SIDE 40

PORTRETT Vebjørn Selbekk SIDE 50

PÅ LAGER I TI ÅR

Artilleri til 1,5 milliarder kroner skulle hugges opp. SIDE 18

RETURUKE 15 INTERPRESS NORGE

9 770809 845003

ISSN 0809-845X Kr. 39,-

Krig selger

Spillselskapene henter inspirasjon fra virkeligheten for å lage gode dataspill. 40

FOTO: ARNE FLATEN

aktuell Små eksperter

Skolebarn i Frogn har Oscarsborg festning og angrepet mot Norge som skoleprosjekt. 30

Se video på fofo.no

FOTO: CHRISTIAN NØRSTEBØ

portrett Oppreisningen

Støtten kom sent, men godt for Dagen-redaktør Vebjørn Selbekk. 50

FOTO: CHRISTIAN NØRSTEBØ

aktuell Russisk turbulens

Etterretningssjef Kjell Grandhagen om Putin, nordområdene og et nytt Russland. 26

aktuell Nei til push-ups

Utvalg vil endre de fysiske testene og erstatte sit-ups og push-ups med medisinball. 70

70 år
Mannskapsavisa, senere Forsvarets forum og F, feirer 70 år som magasin i 2015.

FORSIDEN:
MLRS-systemet under prøveskyting på Hjerlind i 1998. ARKIVFOTO: TORBJØRN KJOSVOLD/FMS

- 6 Kort fortalt
- 7 Redaksjonell kommentar
- 8 Kalender
- 9 Ledelsen
- 10 Flere pendlere

11 «Vi har lite å stille opp med mot trusselen fra jihadister i Europa»

Journalist TOVE GRAVDAL

- 12 Klipp
- 12 Mangler kompetanse om bygg
- 13 Kjøpt om: Boligforvaltningen
- 14 Fotoikoner
- 18 Milliardsmellen
- 22 Veteraner møtte veteraner
- 36 Samliv i Forsvaret

54 «Det som skulle være et tett nordisk forsvarssamarbeid, er blitt til noe langt løsere»

Doktorgradsstipendiat HÅKON LUNDE SAXI

- 56 Krigen i Ukraina
- 58 Bygger stridsbane i nord
- 64 Forsvaret og jeg: Anita Krohn Traaseth
- 66 Miniportrett: Tore Stirling Bade
- 69 Kultur
- 72 Miks
- 74 Konkurransesider
- 77 Forsvarets informasjonssider

BLADET GIKK I TRYKKEN 24. FEBRUAR

Det som skulle være et tett nordisk forsvarssamarbeid, er blitt til noe langt løsere.

Ambisjoner lagt i grus

Norge holdt i 2014 formannskapet i det nordiske forsvarssamarbeidet (NORDEFECO), og Forsvarsdepartement (FD) publiserte nylig oppsummeringen av året som var gått. Der la FD mye vekt på anstrengelsene for å styrke samarbeidet som et forum for dialog om sikkerhets- og forsvarspolitiske utviklingstrekk. En slik dialog er helt klart viktig og riktig, ikke minst med tanke på Russlands fremferd i Ukraina, men det er samtidig også en innrømmelse av nederlag. Da NORDEFECO ble opprette var ambisjonsnivået skyhøyt over å lage et debattsamfunn.

I 2006–07 kom daværende forsvarssjef Sverre Diesen og hans svenske motpart, överbefälhavare Håkan Syrén, sammen om en felles ambisjon. Over mange år hadde kostnadsveksten i forsvarsektoren, kombinert med statiske eller synkende budsjetter, tvunget frem en gradvis reduksjon av forsvarenes størrelse. Nå mente Diesen og Syrén at man var nådd et minimumspunkt, en «kritisk masse». Det å få vesentlig mer penger til landenes forsvar syntes samtidig usannsynlig. Deres løsning var å gi opp ambisjonen om at forsvarsmakten skulle produseres nasjonalt. I stedet ville de samarbeide om å produsere militærmakt i felleskap. Kun landenes operative forsvarsstrukturer skulle forbli nasjonale. Med tanke på forslaget radikale natur fikk forsvarssjefenes initiativ overaskende stort støtte og momentum. I 2008 dannet de fem nordiske landene samarbeidsordningen NORDSUP, og i 2009 ble denne slått sammen med to andre samarbeidsfora til det nordiske forsvarssamarbeidet (NORDEFECO). Samme året kom også Torvald Stoltenberg-rapporten, «Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspoli-

tikk», som blant annet foreslo en «nordisk solidaritetserklæring». Den skulle gjøre det klart hvordan man ville reagere «dersom et nordisk land blir utsatt for ytre angrep eller for utilbørlig press».

I årenes løp utviklet de nordiske landene et utmerket treningssamarbeid, ikke minst på kampflysiden, de utvekslet felles luftbilder, og de samarbeidet om logistikk og trening av styrker til Afghanistan. I 2014 øvet til og med norske, svenske og finske jagerfly i felleskap på Island. Men «solidaritetserklæringen» som til slutt ble vedtatt i april 2011 var utvannet og uforpliktende. Hovedambisjonen i 2006–07 hadde også vært å spare penger, og dermed unngå at Forsvaret fortsatte å krympe i størrelse. Greide man så det? Etter hvert ble det pinlig klart at det gjorde man ikke.

I mars 2013 utalte den finske forsvarssjefen Ari Puheloinen at NORDEFECO så langt ikke hadde ført til noen besparelser av betydning for Finland. Så, i oktober 2014, kom den såkalte Bertelman-rapporten i Sverige. Rapporten var ikke nådig angående NORDEFECOs manglende effekt. Hovedfunnet var at samarbeidet ikke maktet på noe «avgjørende sätt påverka svensk försvarsekonomi eller svensk försvarsförmåga», og «i de större sammanhangen förblir effekterna marginella».

Nordisk forsvarssamarbeid er populært og fungerer godt og kommer derfor til å fortsette i mange år fremover. Men noen felles, integrert nordisk styrkeproduksjon, hvor militærmakt produseres i felleskap, er det ikke blitt noe av.

■ vår store verd

SIVILE LIDINGAR: Dette kjøkkenbordet er dekt av glassplintar og blod etter at bustadrøket, sentralt i Donetsk i Ukraina, vart råka av tung artilleried under kampar mellom prorussiske separatistar og ukrainske regjeringsstyrkar i august i fjor. Biletet vart i februar kåra til årets beste i kategorien «nyhende einskildbilete» i den prestisjetunge konkurransen World Press Photo. FOTO: SERGEI ILNITSKY / EPA / SCANPX

Meir samarbeid

Betre samarbeid mellom sjø- land- og luftstyrker, felles vedlikehald og innkjøp av forsvarsmateriell. Dette var nokre av forslaga i ein forsk rapport som blei presentert til dei finske og svenske forsvarsministrane i midten av februar. Konteksten er auka spenning i Austersjøen på grunn av russisk militæraktivitet. På sikt kan det også bli danna einingar med personell frå begge landa. Ministrane understreka likevel at auka samarbeid ikkje legg grunnlaget for ein ny forsvarsallianse, skriv Barents Observer.

Fredssamtaler

I vekene som kjem, skal afghanske styresmakter møte representantar for Taliban for fredssamtaler. Dette har kome i stand etter at tilhøvet mellom Pakistan og Afghanistan har betra seg monnaleg etter at Ashraf Ghani tok over som president. Taliban har hatt basar og friområde på pakistansk side av grensa. Men begge landa har auka innsatsen mot militante grupper etter åtaket mot ein barneskole i Peshawar i desember 2014. Pakistan har heller inga interesse av konflikt på afghansk side på grunn av faren for at uroa spreier seg over grensa, ifølgje The Wall Street Journal.

Forbod mot våpen heime

Danske heimevernssoldatar kan få forbod mot å oppbevare våpen heime. Det er eit av forslaga etter at det var eit stole automatgevær som blei nytta under terroråta i København nyleg. Gjerningsmannen brukte eit gevær av typen M/95 da han gjekk til åtak mot ein konferanse om ytringsfridom og drap ein person. Våpenet hadde blitt stole frå heimen til ein heimevernssoldat i 2013. Sjølv om riflene skal oppbevarast i våpenskap, vurderer ein no å forby heimelagring av våpen totalt, melder Jyllandsposten.

Klargjer offensiv

Det amerikanske forsvaret har for første gong snakka om planane for å ta tilbake Mosul frå Den islamske staten (IS). Operasjonane vil mest truleg starte i april etter at irakiske soldatar øyremerkte for offensiven har blitt trente for oppgåva. Om lag 20 000-25 000 soldatar vil delta, støtta av kurdiske Peshmerga-styrkar. Amerikanarane vil bidra med etterretning, overvaking og luftstøtte. Mosul blei erobra av styrkar frå IS i juni, og ein trur at det er rundt 2000 IS-krigarar i byen, melder Aljazeera